

ArticleHistory:

Received
11/02/2025
Accept
24/03/2025
**Available
online**
25/03/2025

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3635>

**EXAMINATION OF TEACHERS' VIEWS ON THE
APPLICATION OF THE SUPPORT EDUCATION ROOM IN
PRIMARY EDUCATION**

**İLKÖĞRETİMDE DESTEK EĞİTİM ODASI UYGULAMASINA
İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

**Sedat Dursun¹
Mehmet Akbaş³
Hediye Güneş⁵
Doğan Tumor⁷**

**Sebahat Ağbaş²
Nedim Aydın⁴
Cihan Çağur⁶**

Abstract

Today, studies are carried out on the education of students with special needs in our country, as in the whole world, and the importance given to the education of students with special needs is increasing. It is important that students with special needs receive the necessary education so that they can continue their lives like their peers and become active members of society. The purpose of the education given in the support education rooms is to ensure that the students with special needs receive the necessary education and integrate them with the society. This research is carried out with the aim of examining and evaluating the opinions of teachers about the implementation of support education rooms in primary education and presenting solutions. In this study, the case study model, one of the qualitative research methods, is used. The study group of the research consists of 28 teachers, 12 women and 16 men. A semi-structured interview form consisting of 4 questions was used to collect the data. After obtaining the necessary opinions from the teachers, content analysis was conducted by dividing them into themes and codes. Based on the results of the research, the opinions of the teachers about the support training rooms applications were examined and solutions and improvement suggestions were presented for the support training rooms applications.

Keywords: Support Education Room, Special Education, Inclusion.

¹ Öğretmen, wedatdursun@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0005-0509-1188>

² Öğretmen, sbht.4721@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-9829-9852>

³ Öğretmen, sedatdursun2509@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0005-9457-2636>

⁴ Öğretmen, enescik4747@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0005-4517-0139>

⁵ Öğretmen, hediye.guness@hotmail.com <https://orcid.org/0009-0005-7395-5937>

⁶ Öğretmen, cyhan.meran@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-3904-3435>

⁷ Öğretmen, sercem4763@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0007-3339-7103>

Özet

Günümüzde tüm dünya gibi ülkemizde de özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi konusunda çalışmalar yapılmakta ve özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine verilen önem gittikçe artmaktadır. Özel gereksinimli öğrenciler akranları gibi hayatlarına devam etmeleri ve toplumun aktif bir üyesi olabilmesi için gerekli eğitimi almaları önem taşımaktadır. Destek eğitim odalarında verilen eğitimin amacı da özel gereksinime sahip öğrencinin gerekli eğitimi almasını sağlamak ve toplumla bütünleşmesini sağlamaktır. Yapılan bu araştırma ilköğretimde destek eğitim odalarının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve çözüm önerileri sunulması amacı ile yapılmaktadır. Yapılan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmaktadır. Araştırmanın çalışma gurubunu 12 kadın 16 erkek olmak üzere 28 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında 4 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenlerden gerekli görüşler elde edildikten sonra tema ve kodlara ayrılarak içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarından hareketle öğretmenlerin destek eğitim odaları uygulamalarına ait görüşleri incelenmiş olup destek eğitim odaları uygulamalarına ilişkin çözüm ve geliştirme önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Destek Eğitim Odası, Özel Eğitim, Kaynaştırma.

GİRİŞ

Günümüzde sistemlerin gelişmesi ile birlikte eğitime verilen önem de her geçen gün daha da önemli bir hale gelmektedir (Talas vd., 2016). Eğitim sistemi içerisinde eğitim-öğretim hayatına normal bir şekilde devam eden insanlar gibi desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler de bulunmaktadır. Eğitime verilen desteğe ihtiyaç hisseden kişilerin de gündeme gelmesine ve eğitimlerine ayrı parantezler açılmasını sağlamaktadır. Her bireyin biricik olması farklı olması bilinen bir durum olduğu gibi eğitimde desteğe ihtiyaç duyan kişiler için de eğitim gereksinimleri değişmektedir. Eğitimde desteğe duyan bu kişilerin eğitim-öğretiminde düzenlemeler yapılması bu bireylerin akademik hayatlarında başarılı olmalarını sağlamaktadır (Özkardeş Güngörmüş, 2012).

Eğitimde desteğe ihtiyaç duyan öğrenci sayısının artması ve bu öğrencilerin genel sınıflarda diğer öğrencilerle eşit imkânlarda eğitim almasının sağlanmasının gerekliliği eğitim sisteminin de değişmesini zorunlu kılmaktadır (Leyser vd., 2011). Eğitimde desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler özel gereksinimi olan öğrenciler olarak tanımlanmaktadır. Özel gereksinimli öğrencilere verilen eğitim özel eğitim olarak ifade edilmektedir. Günümüzde özel eğitime ihtiyaç duyan kişiler ile normal eğitim alan kişiler arasında fark oluşturmaksızın fırsat eşitliğinin sağlanması önemli bir konu olarak görülmektedir (Sarı, 2003).

Özel gereksinimli bireylerin eğitimlerinde yetersizliklerinden kaynaklanan engel durumlarının en az seviyeye indirilmesi ve bu kişilerin böyle bir durumla eğitim görmesi eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ile mümkün olabilmektedir. Eğitim öğretimin en önemli amaçlarından bir tanesi ayırım göstermeksizin tüm bireylere eğitim-öğretim sağlamaktır. Bu sebepten dolayı özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin akranları ile aynı ortamda eğitim görmesi, eşit imkânlara sahip olması eğitim öğretimin hedefleri için bir gerekliliktir. Özel eğitime ihtiyaç duyan kişileri toplumun aktif bir üyesi haline getirmek eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve sınırlılıkların en aza indirilmesi ile oluşabilmektedir (Sucuoğlu ve Kargin, 2010).

Özel gereksinimli kişilerin eğitimlerinde sıkça bahsedilen en az kısıtlayıcı ortam kişinin akranları ile birlikte eğitim ihtiyaçlarının en iyi şekilde eğitim aldığı ortamdır. En az kısıtlayıcı ortam kavramı sadece öğrencinin akranları ile sınırlandırmamak gerekmektedir. Kişi için en az kısıtlayıcı ortam belirlenirken çocuğun yaşadığı ortam, duygusal özellikleri, aile yapısı gibi özellikler belirlenerek

kişinin eğitim ortamında gerekli düzenin sağlanması gerekmektedir (Batu ve Kırcaali iftar, 2005; Sucuoğlu ve Kargın, 2008).

Özel gereksinimli kişiler için verilen eğitimin başarılı olabilmesinde kişinin çocukluk döneminden başlayarak düzenli bir eğitim alması ile sağlanmaktadır. Özel gereksinimli kişilerin gereksinimleri farklı olduğu gibi seviyeleri de türleri de farklılık göstermektedir. Özel gereksinimli kişilere verilen eğitimlerin birçok farklı türü bulunmaktadır. Bu kişiler özel eğitim okullarında özel eğitim sınıflarında, iş okullarında ve normal gelişim gösteren akranları ile birlikte kaynaştırma sınıflarında eğitim görebilmektedirler (Talas vd.,2016). Özel gereksinimli kişiler için verilen özel eğitimlerin birçoğu kişinin toplumdan uzak kalmasına ve akranları ile uyum sorunu yaşamalarına sebebiyet verebilmektedir. Özel gereksinimli kişilerin bu sorunları yaşamamaları için en uygun ortam kaynaştırma ortamları olarak kabul edilmektedir (Yıkılmış, 2006).

Kaynaştırma eğitimi özel gereksinimli kişilere sunulan en az kısıtlayıcı ortam olarak ifade edilmektedir. Bu sınıflarda öğrenciler normal gelişim gösteren akranları ile birlikte birey olma fırsatı elde etmektedirler (Sucuoğlu, 2006). Kaynaştırma eğitimi ile birlikte özel gereksinimli kişilere ihtiyaç duyulması halinde eğitimlerinin daha nitelikli ve amaca uygun olması için destek eğitim hizmetleri verilmektedir. Destek eğitim odalarında özel gereksinimli kişilere verilen eğitimin en üst seviyede gerçekleşmesi sağlanmaktadır (ÖEHY, 2018).

Kaynaştırma eğitimi ile birlikte öğrenciler genel eğitim sınıflarında sınıf öğretmenlerinin gözetiminde eğitim almaktadırlar. Gerekli görülmesi ile birlikte özel eğitim öğretmeni veya uzman desteği ile birlikte öğrenciye destek eğitim odalarında destek eğitim sunulmaktadır (Altun ve Uzuner, 2016). Destek eğitim hizmetleri tanımına bakıldığında kaynaştırma eğitimi ile birlikte öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda öğrenciye, öğrencinin ailesine, öğrencinin öğretmenine, okulun personeline danışmanlık hizmetlerinin sunulması olarak ifade edilmektedir (ÖEHY, 2018). Destek eğitim odası özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrencinin akranları ile birlikte etkileşiminde sıkıntılar oluşturan akademik, davranışsal ve sosyal sorunların en az seviyeye indirilmesi ile eğitim verilen ortamlardır. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde destek eğitim odasının kaynaştırma yolu ile eğitim gören öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde kendileri için düzenlenmiş ortamlarda eğitim görmeleri olarak tanımlanmaktadır (ÖEHY, 2018).

Özel gereksinimli öğrencilerin nitelikli eğitim almaları için eğitim verilen destek eğitim odalarının birçok faydası bulunmaktadır. Öğrencide engel oluşturan davranışlar destek eğitim odasında verilen eğitim ile birlikte engeller en aza indirilir ve öğrencinin akranları ile birlikte uyum sorunları yaşamasının önüne geçilebilmektedir. Öğrencinin akademik, davranışsal, sosyal yönden oluşan geriliklerinde verilen eğitim ile birlikte öğrencinin gelişim elde etmesi sağlanmaktadır. Ayrıca Öğrencinin toplum tarafından kabul edilmesinde ve kişinin toplumun aktif bir üyesinin olabilmesinde destek eğitim odaları önemli bir noktada bulunmaktadır (Kaptan, 2019). Destek eğitim odaları görüldüğü gibi birçok faydası bulunmaktadır. Hem özel gereksinimli öğrenci açısından hem eğitimciler açısından hem de toplum açısından destek eğitim odalarının birçok işlevi bulunmakta ve tüm bu noktalara katkılar sunmaktadır. Destek eğitim odalarındaki eğitimin daha nitelikli bir hale getirilmesi hem öğrencinin daha iyi hale gelmesine hem de birçok kesimin özel eğitim kapsamına giren kişilere karşı oluşabilecek farkındalık açısından önem taşımaktadır. Yapılan bu araştırma ile birlikte ilköğretimde destek eğitim odaları uygulamalarına ilişkin öğretmen

görüşleri incelenerek çözüm önerilerinin sunulması akademisyenlere, öğretmenlere ve literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırma, ilköğretimde destek eğitim odası uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenip değerlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Bu genel amaçtan hareketle aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Destek eğitim odaları ihtiyaçları karşılama açısından ne düzeydedir?
2. Destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlar nelerdir?
3. Destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlara getirilen çözümler nelerdir?
4. Destek eğitim odalarının geliştirilmesi için neler önerilebilir?

Araştırmanın Önemi

Özel gereksinimli bireylerin en erken şekilde belirlenmeleri, gereksinimlerine uygun ortamlarda eğitilmeleri, eğitimlerinde en ideal olan yöntemlerin belirlenip uygun araçlarla desteklenmeleri, toplum tarafından beklenen rolleri yerine getirmeleri ve bu alanlarda gelişim göstermeleri kendilerine verilen özel eğitim faaliyetleri ile sağlanabilmektedir (Ekin Kotil, 2019). Hem ülkemizde hem dünyada özel eğitim alanında bu konuda oluşan farklılık özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminin de gündeme getirilmesine ve üzerinde yoğunlukla durulmasını gerektirmektedir. Özel gereksinimli öğrencilere özel eğitim verilen uygulamalardan birisi de destek eğitim odalarıdır. Destek eğitim odalarının yapısı, işleyişi özel gereksinimli bireyler açısından önem taşımaktadır.

Yapılan bu çalışma ile birlikte ilköğretimde destek eğitim odalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Öğretmen görüşleri doğrultusunda öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentileri belirlenerek özel eğitim konusunda eğitim veren destek eğitim odalarının daha iyi nasıl olması gerektiği hakkında bilgi sunacağı düşünülmektedir. Destek eğitim odalarında yaşanan sorunlarının belirlenmesi, sorunlara çözümler üretilmesi ve bu konuda önerilerin sunulması öğretmenlerin destek eğitim odaları hakkında daha hazırlıklı olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Destek eğitim odalarından gerekli verimi almak için şartların belirlenmesi, düzenlemelerin yapılması, değişikliklerin oluşturulması, destek eğitim odaları hakkında geçerli standartların oluşturulması yapılacak olan bu çalışmanın fikir sunması açısından eğitim kurumlarına, öğretmenlere ve literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde alanyazında özel gereksinimli kişiler ve özel eğitim, özel eğitimin amaçları ve ilkeleri, özel gereksinimli birey için özel eğitim süreci, en az kısıtlayıcı eğitim ortamları, kaynaştırma eğitimi ve türleri, destek eğitim odası eğitimi ve özellikleri ile ilgili yapılan araştırmalara ve bilgilere yer verilmiştir.

Özel Gereksinimli Kişiler ve Özel Eğitim

Her insan farklı olduğu gibi ihtiyaçları da farklılık içermektedir. İhtiyaçların farklılaşması sonucunda eğitim gereksinimleri de farklılaşmaktadır. Normal gelişim gösteren bireylerin dışındaki bireyler özel gereksinimlere ihtiyaç duymaktadırlar. Özel gereksinimli birey öğrenme ve davranışsal olarak bedensel, duyuşsal yetersizliği bulunan çocuklar ve üstün özel yeteneğe sahip bireyleri de içerisine alan kapsamlı bir kavramdır (Eripek, 2007). Görüldüğü gibi özel gereksinimli kişiler sadece yetersizliği bulunan kişiler değil üstün özelliklere sahip kişileri de barındırmaktadır.

Özel gereksinimli kişiler farklılıkları sebebiyle destek eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Özel gereksinimli kişiler zihinsel, duygusal, sosyal ve bedensel özellikleri yönünden akranlarından farklılaşmakta ve bu farklılıklarına göre de destek eğitim verilmesi gerekmektedir (Kargın, 2004). Özel gereksinime ihtiyaç kişilerin toplumdaki soyutlanmadan toplumun bir üyesi olarak hayatlarına devam edebilmeleri için eğitimde fırsat eşitliğinden faydalanmaları gerekmektedir (Batu ve Kırcaali iftar, 2005). Fırsat eşitliğinin sağlanmasının tek yolu ise farklılıklarına uygun eğitim almaları ile sağlanabilmektedir. Özel eğitim özel gereksinime ihtiyaç duyan kişilerin toplum içinde belli bir role sahip olması, insanlarla iyi ilişkiler kurması, iş birliği içerisinde çalışması, çevresine uyum sağlayabilmesi, kendi kendine yeterli bir konuma gelebilmesi, temel yaşam becerilerini elde edebilmesi konusunda özel yöntem, personel, araç-gereç ile kişilerin yetenekleri, ilgileri ihtiyaçları doğrultusunda hayata ve üst öğrenime hazırlanmalarını sağlamak için verilen eğitimidir (Cavkaytar vd., 2014).

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 4.maddesi y bendinde özel eğitim kavramı özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin eğitim, sosyal ihtiyaçlarının karşılanması için özel eğitim alanında yetiştirilmiş uzman personel ile birlikte tüm gelişim alanlarına yönelik olarak verilen eğitim olarak ifade edilmektedir (ÖEHY, 2018). Ayrıca özel eğitim kavramı engeli bulunan kişilerin bağımsız yaşayabilme potansiyellerini en üst seviyeye çıkartılmasını amaçlayan sistematik ve dikkatli bir şekilde verilen eğitim hizmetleri bütünü olarak ifade edilmektedir (Eripek, 2013). Özel eğitim tanımlamalarında bakıldığında özel gereksinimli kişilerin eğitiminde ne kadar önemli bir noktada bulunduğu görülmektedir.

Özel Eğitimin Amaçları ve İlkeleri

Özel eğitimin amaçlarına genel olarak bakıldığında özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bağımsız yaşama hazırlanmalarına, temel beceriler kazanmalarına yardımcı olmak (Cavkaytar, 2005), özel gereksinime sahip her kişinin toplum içinde sosyal davranabilmesi, kendi kendine yetebilecek düzeye gelmesi, bulunduğu eğitim öğretim kademesinin bir üst kademesine ve yaşama hazır olarak yetiştirilmesi (Türkoğlu, 2007) olarak belirtilmektedir.

Milli eğitim bakanlığı özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 5.maddesine göre özel eğitimin amaçları şu şekilde sıralanmaktadır:

Özel eğitim Türk Milli Eğitiminin hedef ve ilkeleri doğrultusunda özel eğitime gereksinim duyan kişilerin;

- Toplum içerisinde kendilerine belirlenen rollerini gerçekleştirmek, insanlar ile iyi ilişkiler kurmak, işbirliği içinde çalışabilir duruma gelmek, çevresi ile uyum sağlamak, üretken ve mutlu bir vatandaş olarak eğitilmelerini sağlamak,
- Toplum içerisinde başkalarına bağlı olmadan bağımsız bir şekilde yaşayabilen ve kendi kendine yetebilecek duruma gelmelerini sağlayacak temel yaşam becerilerini elde etmek,
- Uygun eğitim programları, uzman personel, araç-gereç kullanılarak özel eğitime gereksinim duyan kişilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, il ve mesleklere, hayata hazırlanmalarını amaçlamaktadır (ÖEHY, 2018).

Özel eğitimin ilkeleri Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 6.maddesinde şu şekilde sıralanmaktadır.

- Türk milli eğitiminin genel hedef ve temel ilkeleri doğrultusunda özel gereksinime sahip bireylere verilen özel eğitimin temel ilkeleri şunlardır;

- Özel eğitime ihtiyacı olan herkes eğitim gereksinimleri, yetenekleri, yeterlilikleri göz önüne alınarak özel eğitim hizmetlerinden yararlanması sağlanır.
- Özel eğitim verilen kişiler olabildiğince fiziksel ve sosyal çevrelerinden ayrılmadan eğitimleri planlanır ve sürdürülür.
- Özel gereksinimli bireylere verilen eğitimler kişinin eğitim performansı göz önüne alınarak akranları ile birlikte eğitimlerine öncelik verilir.
- Özel eğitim alan kişiler kademe fark etmeksizin eğitimlerini sürdürebilmeleri için rehabilitasyon hizmetlerini verecek olan kurumlarla iş birliği yapılır.
- Özel eğitim alan kişiler bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki yeterlilikleri, akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanır ve uygulanır.
- Özel eğitime sahip çocuğu bulunan aileler eğitimin her safhasına aktif olarak katılmaları ve ailelere eğitim verilmesi sağlanır.
- Özel eğitim politikalarının geliştirilmesi için üniversitelerin özel eğitim ile ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği sağlanır (ÖEHY, 2018).

Özel Gereksinimli Birey İçin Özel Eğitim Süreci

Özel gereksinimli bireylerin tanılanması ve eğitimi süreci öğrenci, öğretmen, ebeveynler ve toplum açısından fazlasıyla önem taşımaktadır (Ulutaşdemir, 2007). Özel gereksinimli bireylerin özel eğitim işlemlerinden faydalanabilmeleri için bazı aşamaların takip edilmesi gerekmektedir (Çuhadar, 2013). Takip edilmesi gereken aşamalar şunlardır:

Birinci aşama öğretmenler tarafından tüm öğrenciler içerisinde özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin belirlenmesi için tarama-saptama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesidir. Öğretmenler bu aşamada engel durumu riski taşıyan kişileri belirlemektedir.

İkinci aşamada özel eğitime ihtiyacı olabileceği belirlenen öğrenciler gönderme öncesi sürece alınır. Öğrencinin öğretmeni tarafından sınıfta gerekli düzenlemeler yapılarak öğrencinin engelleri bulunup bulunmadığını ve engeli varsa bunları ortaya çıkarmak için düzenlemeler yapılır.

Üçüncü aşamada öğrencinin şüpheli görünen engel durumları belirlendikten sonra öğrenci gönderilir ve uzmanlar tarafından tanılanmasının yapılması istenir. Öğrencinin özel eğitime ihtiyacının olup olmadığının belirlenmesi için öğrenci rehberlik araştırma merkezlerine (RAM) gönderilir.

Dördüncü aşamada öğrenci rehberlik araştırma merkezlerinde gerekli tanılaması yapıldıktan sonra detaylı ölçmeler yapılır. Rehberlik araştırma merkezlerinde özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından özel eğitime uygun olup olmadığına onay verilir. Özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından RAM yönlendirme raporları doğrultusunda eğitim alacağı okula sevki yapılır ve öğrenci tanılama ve yerleştirme süreci tamamlanmış olmaktadır. Alınan yerleştirme kararı bireyin özelliklerine, ihtiyaçlarına uygun olmasına ve en az kısıtlayıcı bir eğitim sunulmasına dikkat edilmektedir (Kargın, 2007; ÖEHY, 2018).

En Az Kısıtlayıcı Eğitim Ortamları

En az kısıtlayıcı eğitim ortamı öğrencinin akranları ile en fazla zaman geçirebildiği, eğitim ihtiyaçlarının en üst seviyede giderildiği eğitim ortamı olarak tanımlanmaktadır (ÖEHY, 2018). Özel eğitim hakkında çıkan kanun hükmünde kararname ile özel gereksinimli olan kişilerin en az kısıtlayıcı ortamda eğitim görülmesi amaç olarak belirlenmiştir. En az kısıtlayıcı ortamda verilen eğitim ile

öğrenci akranları ile zaman geçirebilecek ve eğitim ihtiyaçları da en iyi biçimde giderilmiş olacaktır (Kargın, 2004).

Özel gereksinimli kişilerin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim görmesi, en az kısıtlayıcı ortamda bulunması kaynaştırma uygulamaları ile mümkün olabilmektedir. Öğrenciler için en az kısıtlayıcı ortam ne kadar istenen bir durum olsa bile öğrenci için faydalı olabileceği düşünülen özel eğitim sınıfları, destek eğitim odaları veya ayrı özel eğitim okulları devreye girebilmektedir. Ayrıca en az kısıtlayıcı ortam için dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan bir tanesi de eğitim verilecek olan yerin öğrencinin evine yakın olması da öğrenciye fayda sağlayabilecek durumlar içerisinde yer almaktadır (Melekoğlu, 2016).

Kaynaştırma uygulamalarında verilen eğitim uygulamalarında en az kısıtlayıcı ortamdan en çok kısıtlayıcı eğitim ortamları şöyle sıralanmaktadır (Diken, 2015).

1. Öğrencinin tam zamanını genel eğitim sınıfında geçirdiği yöntem (öğretmene danışmanlık sağlanan yöntem).
2. Öğrencinin tam zamanını genel eğitim sınıfında geçirdiği yöntem (sınıf içinde öğretmen ile birlikte uzman bulunan yöntem).
3. Yarı zaman genel sınıfta verilen eğitimle yarı zaman destek eğitim verilen sınıf yöntemi.
4. Yarı zaman genel sınıfta verilen eğitimle yarı zaman özel eğitim verilen sınıf yöntemi.
5. Öğrencinin tam zamanını özel eğitim sınıfında geçirdiği yöntem (öğrencinin okuldaki öğrencilerle sosyal ilişkilerde bulunduğu yöntem).
6. Öğrencinin Tam zamanını özel eğitim sınıfında geçirdiği yöntem.
7. Öğrencinin tam zamanını özel eğitim okulunda geçirdiği yöntem.
8. Öğrencinin tam zamanını yatılı eğitim kurumunda geçirdiği yöntem.
9. Öğrencinin eğitimi Evde ya da hastanede aldığı eğitim yöntemi.

Eğitim ortamlarının sıralaması en az kısıtlayıcı eğitim ortamından en çok kısıtlayıcı eğitim ortamına doğru artış göstermektedir. Tam zamanlı genel eğitim sınıfında eğitim gören özel eğitim öğrencisi en az kısıtlayıcı ortamda eğitim görmektedir. Tam zamanlı genel eğitim sınıfı kaynaştırma uygulaması olarak ifade edilmektedir (Cankaya, 2010).

Kaynaştırma Eğitimi ve Türleri

Özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin eğitim kurumlarında normal gelişim gösteren akranları ile birlikte özel bir program dâhilinde aldıkları eğitim öğretim uygulaması kaynaştırma uygulaması eğitimi olarak tanımlanmaktadır. Kaynaştırma eğitiminin amacı özel eğitime ihtiyaç duyan kişinin en az ayrıştırılmış ortamda akranları ile birlikte eğitimini sağlamaktır (Özbey, 2009).

Kaynaştırma eğitimi özel eğitim alan kişinin hiçbir destek almadan genel eğitim sınıfına yerleştirilmesi değildir. Kaynaştırma eğitiminde öğrenci genel eğitim sınıfı artı alacağı ek destek eğitimi ile birlikte eğitim sunulur. Kaynaştırma eğitimi kavramının tanımlarına bakıldığında da hem genel eğitimin hem de destek eğitimin birlikte sunulması ile bu eğitimin sağlandığı görülmektedir (Kargın ve Sucuoğlu, 2006). Kaynaştırma eğitimi ile kişi toplum yaşamına uyum sağlamayı, toplumla bütünleşmeyi ve üst kademe eğitime hazırlanmayı eğitimine devam etmeyi öğrenebilecektir (Özgür, 2008). Kaynaştırma eğitimlerinde kişinin ihtiyaçları, ilgileri ve potansiyeli göz önünde bulundurulurken eğitim sunulur (Özgür, 2015).

Kaynaştırma eğitimleri tam zamanlı ve yarı zamanlı kaynaştırma eğitimi olarak uygulanmaktadır. Tam zamanlı kaynaştırma eğitimi bireyselleştirilmiş eğitim programı ile birlikte fiziksel olarak gerekli düzenlemelerin yapılması ile özel eğitime

ihtiyaç duyan kişinin normal sınıfta kaydının olması ve tüm zaman süresince akranları ile birlikte eğitim almasıdır (Topçu ve Katılmış, 2013). Yarı zamanlı kaynaştırma eğitimi öğrencinin başarılı olabileceği derslerde ve etkinliklerde normal eğitim sınıfında akranları ile birlikte eğitim alırken ihtiyaç duyduğu eğitim yetersiz gördüğü alanlarda günün yarısında özel eğitim sınıflarında haftanın belli günlerinde aldığı eğitim türüdür (Metin, 2012).

Destek Eğitim Odası Eğitimi ve Özellikleri

Destek eğitim odası uluslararası alanyazında birçok araştırmacı tarafından kaynak oda olarak ifade edilmektedir (Smith, 2016; Friend ve Bursuck, 2012; Heward, 2013). Türkiyede ise destek eğitim odası özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 4. Maddesinde kaynaştırma eğitimi verilen okullarda özel eğitime gereksinim duyan öğrenciye verilen destek eğitim almasını sağlayan düzenlemiş eğitim ortamı şeklinde ifade edilmektedir (ÖEHY, 2018). Kaynak oda ifadesinden Türk eğitim sisteminde 2004 yılında yapılan değişiklikle destek eğitim odası kavramına geçiş yapılmıştır. 2006 yılında ise kaynak oda ifadesi tamamen kaldırılmış sadece destek eğitim odası şeklinde ifade edilmiştir (Yılmaz ve Batu, 2016).

Destek eğitim odaları en az sınırlayıcı ortamda eğitim verilmesi kararlaştırılan öğrencinin destek eğitime ihtiyacı olduğu zaman verilen eğitimdir. Tüm kaynaştırma öğrencileri destek eğitim odalarında eğitim almamaktadırlar. Bazı öğrenciler yoğun desteğe ihtiyaç duydukları için destek eğitim odalarında ek eğitim hizmeti almalarının gerekli olduğu düşünülerek eğitim verilmektedir (İdol, 2006; Tozak vd., 2018). Destek eğitim odaları sayesinde özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler normal gelişim gösteren öğrenciler yani akranları ile sorun yaşamalarının önüne geçilmektedir. Destek eğitim odalarında özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler zamanlarının çoğunu akranları ile geçirmekte iken sadece eğitimin belli bir kısmında bu odalarda eğitim almaktadırlar. Destek eğitim odaları planlı, sistemli bir şekilde bireysel ya da grupla da yapılabilmektedir (Swanson ve Vaughn, 2010).

Destek eğitim odaları diğer ek eğitim sistemleri gibi avantajları olduğu gibi dezavantajları da bulunmaktadır. Destek eğitim odaları özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin akranları ile bir arada bulunmalarına katkıda bulunmakta (Mastropieri ve Scruggs, 2016), bireyselleştirilmiş eğitim almalarına imkan sağlamakta (Heward, 2013), esnek bir eğitim ortamı sağlayarak daha fazla öğrenciye eğitim verilmesini sağlamakta (Burna, 2003; Özyürek, 2009), akademik ve sosyal başarısına katkı sunmaktadır (Heward, 2013). Destek eğitim odalarının dezavantajlı durumlarına bakıldığında öğrencinin iki eğitim sistemi içinde git geller yapması zaman kaybına uğramasına neden olabilmekte, etkili ve verimli bir plan dahilinde yapılmadığı takdirde destek eğitim odası ile genel eğitim sınıfı arasında tutarsızlık oluşturabilmekte, öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından etiketlenmesine yol açabilmekte, özgüvenlerine zarar verebilmekte ve akranları ile ilişkilerinde sınırlandırmaya yol açabileceği düşünülmektedir (Heward, 2013; Çulha, 2010).

Destek eğitim odalarından beklenen verimin alınabilmesi için öğrencinin eğitimi ile ilgili tüm paydaşların işin içerisine dahil edilmesi gerekmektedir. Okul yöneticileri, okul rehber öğretmenleri, öğrencinin öğretmenleri ve öğrencinin ailesi öğrenci eğitimi ile ilgili konularda işin içine dahil edilmesi öğrencinin alacağı eğitimin kaliteli, etkili ve verimli bir eğitim olması yolunda önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Bu bölümünde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama aracına, verilerin toplanmasına, verilerin analizine ve verilerin geçerlik-güvenirliğine ait bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Mardin ilindeki okullarda görev yapan destek eğitimde görev almış öğretmen görüşlerine göre destek eğitim uygulamalarının incelenmesini, değerlendirilmesini ve öneriler sunulmasını amaçlayan nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma yöntemi, bir problemle ilgili insanların amaçlarını keşfetmeye yönelik oluşturulan araştırma soruları üzerinde çalışmaya dayalıdır (Creswell, 2020). Araştırmada nitel yöntemlerden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Merriam'a (2013) göre durum çalışmasına dayalı araştırmalar belirli bir konu alanına sistematik olarak toplanan verilerle sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin destek eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerini derinlemesine ortaya çıkartılmak istendiği için durum çalışması modeli seçilmiştir.

Çalışma Grubu

İlköğretimde destek eğitim odası uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Mardin ilinde MEB'e bağlı olarak farklı okullarda görev yapan 12 kadın 16 erkek toplam 28 öğretmen çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Bilgiler

Değişken		f
Cinsiyet	Kadın	12
	Erkek	16
Hizmet Yılı	0-5 Yıl	6
	6-10 Yıl	9
	11-15 Yıl	8
	16 ve Üstü Yıl	5
Öğrenim Durumu	Lisans	24
	Lisansüstü	4
	20-30 Yaş	9
Yaş	31-40Yaş	12
	41 ve Üzeri Yaş	7
	Öğretmen	25
Görevi	Yönetici	3

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde araştırmaya 12'si kadın, 16'sı erkek olmak üzere toplam 28 öğretmenin görüşleriyle katıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 25'i öğretmen görevinde, 3'ünün yönetici görevinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 6'sı 0-5 yıl hizmet yılına, 9'u 6-10 hizmet yılına, 8'inin 11-15 hizmet yılına ve 5'inin 16 ve üstü hizmet yılına sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 24'ünün lisans öğrenim düzeyinde olduğu 4'ünün lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş aralıklarına bakıldığında ise 20-30 yıl arası 9, 31-40 yıl arası 12 ve 41 ve üstü yıla sahip olan 7 öğretmenin olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Yapılan bu araştırmanın veri toplama aracını iki aşamadan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturmaktadır. Nitel yönteme dayalı

araştırmalarda görüşme formu sıklıkla başvurulan bir yöntemdir (Seidman, 2006). Görüşme formunun birinci kısmında kişisel veriler yer alırken ikinci kısmında görüşme soruları yer almaktadır. Kişisel veriler kısmında öğretmenlerin cinsiyet, hizmet yılı, eğitim düzeyi, görevi ve yaşlarına ait bilgiler yer almaktadır. Görüşme soruları kısmında ise araştırmancının alt amaçlarını oluşturan yarı yapılandırılmış dört soru yer almaktadır. Soruların oluşturulmasında alan yazın taraması yapılarak benzer çalışmalar incelenmiş ve araştırmacı tarafından bazı sorular ortaya konulmuştur. Bu sorulardan hareketle 9 soruluk bir soru havuzu oluşturulmuştur. Bu soruların uygunluğu için iki alan uzmanından görüş alınmıştır. Sorular uzmanlara sunularak eleme yapılmıştır. Uzman görüşlerinden hareketle beş soru elenmiştir. Kalan dört sorunun araştırmayı temsil etmede yeterli olacağı görüşünden hareketle görüşme soruları üstünde karar kılınmıştır. Görüşme soruları belirlendikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu yazım ve dil kontrolü için bir Türkçe öğretmene sunulmuştur. Türkçe öğretmenin öneri ve düzeltmelerinden sonra görüşme formuna son hâli verilmiştir. Araştırmancının yarı yapılandırılmış görüşme formunda aşağıdaki sorular yer almaktadır:

1. Destek eğitim odaları ihtiyaçları karşılama açısından ne düzeydedir? Lütfen açıklayınız.
2. Destek eğitim odalarında hangi tür sorunlar ile karşılaşılıyorsunuz? Lütfen açıklayınız.
3. Destek eğitim odalarında karşılaştığınız sorunlara nasıl çözümler üretiyorsunuz? Lütfen açıklayınız.
4. Destek eğitim odalarının geliştirilmesi için neler önerilebilir? Lütfen açıklayınız.

Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Verilerin toplanması sürecinde Mardin ilinde bulunan MEB'e bağlı okullarda görev yapmakta olan destek eğitimde görev almış öğretmenler ile yüz yüze görüşülmüştür. Gönüllü olan öğretmenler ile görüşme yapılmış öğretmenlere araştırma hakkında bilgi verilmiş, görüşmenin yapılacağı tarih, yer ve saat için randevu alınmıştır. Görüşme yapılmadan önce öğretmenlere görüşmenin amacı ve önemi, verilerin nasıl ve nerede kullanılacağını ve görüşmeye katılan kişilere ait bilgilerin gizliliği konuları hakkında açıklamalar yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 20-30 dakika aralığında gerçekleşmiştir. Görüşme esnasında öğretmenleri etkileyecek onları yönlendirecek, araştırmancının bilgi toplama sürecini olumsuz bir şekilde etkileyebilecek gidişatlardan sakınılmıştır, araştırmancının rolü bilgilerin toplanması ile sınırlı kalmıştır. Görüşmeler yazıya geçirildikten sonra öğretmenlere tekrar gönderilerek katılımcı teyidi sağlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinde içerik analizi ile yapılmıştır. İçerik tahlilinde gaye, benzer olan bilgileri tema, alt tema ve kategoriler yönünde tablo halinde bütünleştirip, bilgileri okuyucuların kavrayacağı bir şekilde tertip etmek ve açıklamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacı çalışmada elde ettiği bilgileri bulgular kısmında tablolara kategorilere göre kodlanmıştır. Verilerden yapılan doğrudan alıntılarda katılımcıların adları yerine kodlar kullanılmıştır. Her bir öğretmene (D1, D2, D3.....D28) şeklinde kodlar verilmiştir. Böylece verilerin analiz edilme süreci tamamlanmıştır.

Verilerin Geçerlik ve Güvenirliği

Bu çalışmada geçerlilik ve güvenirliliği sağlamak amacıyla tüm katılımcılara ait verilerin analizi tamamlandıktan sonra tema ve kod listeleri oluşturulmuş ve kodlanan tüm görüşmelerin yeniden değerlendirilmesi yapılmıştır. Oluşturulan kod ve tema örnekleri katılımcılara gönderilerek katılımcı teyidi sağlanmıştır.

Ayrıca oluşturulan kod ve tema örnekleri Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisans yapmış bir öğretmene gösterilerek cevapların kod ve temalarla uyumu hakkındaki fikri alınmıştır. Temiz bir kayıt alabilmek adına telefon sessize alınmış ve görüşme yapılacak olan ortamın sessiz bir yer olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme esnasında katılımcıları etkileyecek onları yönlendirecek, araştırmanın bilgi toplama sürecini negatif etkileyebilecek gidişatlardan sakınılmıştır. Yine geçerliliği ve güvenilirliği artırmak amacıyla bulgular kısmında katılımcıların sorulara verdiği cevaplardan direkt alıntılara yer verilmiştir. Etik kurallara uymak adına okulların ve öğretmenlerin adları gizli tutulmuş, öğretmenler D1, D2, D3.....D28 şeklinde kodlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ilköğretimde destek eğitim odası uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesinde öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi ile ilgili alt amaçlara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Destek Eğitim Odalarının İhtiyaçları Karşılama Düzeylerine Ait Bulgular

“Destek eğitim odaları ihtiyaçları karşılama açısından ne düzeydedir?” alt amacı hakkındaki görüşler Tablo 2’de tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 2. Destek Eğitim Odalarının İhtiyaçları Karşılama Düzeyine İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	
Yeterli	Gerekli materyal ve kaynakların olması	(D2).
	Öğrenci ile bireysel eğitime yönelik çalışma olması	(D3, D6, D7, D10, D13, D15, D17, D19, D23, D28).
	Geri kaldığı konulardaki eksikliklerin giderilmesi	(D3, D4, D6, D16).
	Konuların tekrarı ve pekiştirilmesi	(D3, D13).
	Türkçe ve matematik dersleri ihtiyaçlarını gidermesi	(D4).
	Öğrencinin İhtiyacına göre planlama yapılması	(D6, D16).
	Sosyal gelişime yönelik katkılar sunması	(D27).
Yetersiz	Kaynak ve materyal desteği yetersiz	(D1, D8, D14, D21).
	Uzman öğretmen yetersizliği	(D1, D5, D20, D26).
	Türkçe matematik dersleri dışındaki derslerin ihtiyacını karşılamada yetersiz	(D4).
	Eğitim-öğretim denetimlerinin yetersiz olması	(D5).
	Kaynaştırma eğitimi konusunda öğretmenlerin bilgisinin yetersiz olması	(D5).
	Eğitim verilen sürenin yetersiz olması	(D9).
	Verilen eğitime özgü sınıf ve materyalin olmaması	(D11, D12, D14, D18, D20, D25).
	Derslerin tamamına yönelik eğitim verilmemesi	(D22).
Öğrenci seviyesine uygun materyal olmaması	(D24, D25).	

Tablo 2’de öğretmenlerin görüşlerine göre destek eğitim odalarının ihtiyaçları karşılama düzeyine ilişkin görüşleri incelendiğinde yeterli ve yetersiz temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Öğretmenlerin destek eğitim odalarının ihtiyaçları karşılama düzeyine ilişkin görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Yetersiz kaldığını düşünüyorum. Destek eğitim odalarında sadece özel eğitim öğretmenlerinin görevlendirilmesi düşüncesindeyim. Özel eğitim alanında öğretmen yetersizliği bulunmakta. Eğitim sürecinde öğretmenlere yeterli kaynak ve materyal desteği sağlanarak destek eğitim odalarında verilen eğitimin ihtiyaçları karşılama açısından daha iyi düzeye gelebileceğini düşünüyorum.” (D1).

“Destek eğitim odalarında bireysel çalışmaların olması ve öğrencinin seviyesine uygun çalışmaların yapılmasının olması ile verimli eğitim öğretim sağlanıyor. Öğrencinin derslerde geri kaldığı eksik olduğu konuların tekrara ve pekiştirilmesine yer vermesi öğrencinin gelişim göstermesini sağlıyor. Bu yüzden destek eğitim odalarının yeterli olduğunu düşünüyorum” (D3).

“Akranlarından gelişimsel olarak farklılık gösteren çocuklar için eğitim veren destek eğitim odalarının ihtiyaçları karşılama düzeyinin yetersiz olduğu kanaatindeyim. Özel eğitim öğretmeni haricinde ders veren öğretmenlerin hakim olduğu bakış açısı ve mesleki bilgi birikiminin alanları ile sınırlı kaldığı ve üniversitelerde kaynaştırma öğrencileri için öğretmenlere verilen kaynaştırma dersinin ve uygulamalarının yetersiz olduğundan dolayı istenilen düzeyde bu odalarda başarı sağlanamadığını düşünüyorum. Ayrıca bu odalar için öğretmenlere özel gereksinimli öğrenciye eğitim verdiği süreçte özel eğitim alanında uzman kişiler veya üst makamlarca eğitimlerin ve bu eğitim sonucunda denetimlerin az olması sebebiyle öğretmenin mesleki gelişiminin eksik kaldığı kanaatindeyim.” (D5).

“Kendi okulumuzda destek eğitim odası olarak sınıflar kullanılmaktadır. Bu yüzden eğitim ihtiyacını karşılama düzeyinde yeterli olmadığını düşünüyorum. Çünkü öğrenciye özel, öğrencinin durumuna göre tasarlanmış bir oda ve materyaller bulunmamaktadır.” (D11).

“Öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik bireysel eğitim yapılması sonucunda öğrencinin düzenli eğitim alması öğrencide gözle görülür değişimlerin olumlu sonuçların alınmasını sağlıyor. Bu yüzden destek eğitim odalarının yeterli düzeyde olduğunu düşünüyorum.” (D19).

Destek Eğitim Odalarında Karşılaşılan Sorunlara Ait Bulgular

“Destek eğitim odalarında hangi tür sorunlar ile karşılaşıyorsunuz” alt amacı hakkındaki öğretmen görüşleri Tablo 3’te tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 3. Destek Eğitim Odalarında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	
Okula yönelik sorunlar	Materyal desteğinin yetersiz olması	(D1, D13, D17, D18, D20, D21, D25, D26).
	Özel eğitime uygun sınıfın olmaması	(D1, D12).
	Eğitime ayrılan sürenin yetersiz olması	(D1, D10).
	Materyallerin düzenli olmaması	(D2).

	Derse ve öğrenciye uygun materyallerin olmaması	(D5, D13, D17, D18, D25, D26).
	Hazırlanan BEP'lerin öğrenciye uygun yapılmaması	(D9).
	Özel eğitim sınıflarının fiziki ve teknik açıdan yetersiz olması	(D12, D19, D20, D21, D23, D25, D27).
	Genel ve destek eğitimin aynı zamanda verilmesinin yorgunluğa yol açması	(D16).
	Farklı ihtiyaçlara sahip öğrencilerin aynı yerde ders görmesi	(D23).
	Destek eğitim odalarında eğitimin geç başlaması	(D24, D25).
Öğretmene yönelik sorunlar	Özel eğitim konusunda uzman öğretmenlerin çalışmaması	(D1, D6, D22, D23, D24, D25).
	Öğrenciyi eğitime ikna etmede yaşanan sorun	(D4).
	Öğrencinin devamlılığını sağlamada yaşanan sorun	(D4, D22).
Öğrenciye yönelik sorunlar	Öğrencinin dikkatini derse yöneltmede yaşanan sorun	(D4, D7).
	Öğrenci ile iyi bir iletişim kurulamaması	(D24).
	Öğrencinin destek eğitime yönelik olumsuz tutum ve davranışları	(D6).
	Akranların öğrenciye yönelik olumsuz tutum ve davranışları	(D6).
	Öğrencilerin okula düzenli devam etmemeleri	(D11, D22).
Ailelere yönelik sorunlar	Öğrencinin derse hazırlıksız gelmesi	(D15).
	Öğrenci bireysel eğitim aldığı için sıkılabılır	(D28).
Ailelere yönelik sorunlar	Velilerin ilgisiz olması	(D3, D8).
	Öğretmenle işbirliği yapmamaları	(D8).

Tablo 3'te yer alan destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde okula yönelik sorunlar, öğretmene yönelik sorunlar, öğrenciye yönelik sorunlar ve ailelere yönelik sorunlar temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Özel eğitim alanı dışındaki öğretmenlerin özel eğitimle ilgili yeterli bilgiye sahip olmaması ve eğitim öğretim sağlaması, yetersiz materyal desteği ve okulun herhangi bir bölümünün destek eğitim odasına dönüştürülmesi alan oluşturma açısından işlevsel olsa da fiziksel olarak probleme neden olabilmektedir. Özel eğitime uygun sınıfın bulunmaması sorun yaratmaktadır. Önemli sorunlardan bir tanesinin de öğrencilere sağlanan saatlerin yetersiz kaldığını düşünüyorum.” (D1).

“Destek eğitimi amacıyla okullarımızda yeterli sınıf bulunmadığı için destek eğitimi için kullandığımız odalar fiziki ve teknik donanım açısından özel gereksinimli öğrencilerimizin gereksinimlerine uygun olarak düzenlenmediği için eğitim ve öğretimimizi de hedeflediğimiz düzeyde yapamıyoruz. Bu durum özel gereksinimi olan çocuklarımızın gelişimini de olumsuz yönde etkilemektedir. Örneğin öğretmenler

odasında özel gereksinimli öğrencilerinizle yaptığınız destek eğitimi dersinde dışardan gelen en ufak bir ses bile öğrencinin motivasyonunu etkileyecek ve dikkatini dağıtacaktır. Ayrıca ders için kullanacağınız ders araç gereçlerini de destekleme odası olarak kullandığınız odaya sürekli olarak taşımakta sorun teşkil etmektedir.” (D12).

“Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin aldığı genel ve destek eğitimin aynı zaman içerisinde yapılması öğrencide yorgunluğa sebep olmaktadır. Bu durum öğrencinin eğitimden aldığı verimin düşmesine neden olmaktadır” (D16).

“Materyal desteğinin yetersiz olması, materyallerin öğrenci seviyelerine uygun ve yeterli çeşitlilikte olmaması öğrenciye öğretilecek olan derslerin somutlaştırılmasında sorun oluşturmaktadır. Bu durum eğitim öğretimden yeterince verim alınamamasına neden olmaktadır” (D18).

“Destek eğitim odalarında özel eğitim konusunda uzman kişilerin çalışmaması, özel eğitim sınıflarının fiziki ve teknik açılarından yetersiz olması, farklı gereksinimleri bulunan öğrencilerin aynı yerde eğitim alması destek eğitim odalarına ilişkin yaşadığımız sorunlar içerisinde yer almaktadır.” (D23).

Destek Eğitim Odalarındaki Sorunların Çözümüne Ait Bulgular

“Destek eğitim odalarında karşılaştığınız sorunlara nasıl çözümler üretiyorsunuz?” alt amacı hakkındaki görüşleri Tablo 4’te tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4. Destek Eğitim Odalarındaki Sorunların Çözümüne İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar
Okul yönetimine ilişkin çözümler	Materyal eksiklikleri konusunda okul yönetimine başvurma (D1, D5, D12, D14).
	Sınıfın fiziksel durumuna ilişkin okul yönetimine başvurma (D12, D14, D22, D25).
	Herhangi bir sorunda okul yönetimi ekip olarak sorunları çözme (D18, D19, D24).
Öğretmenlere yönelik çözümler	Öğretim sürecinde yaşanan sorunlarda tecrübeli öğretmenlere başvurma (D1, D5, D23).
	Herhangi bir sorunda eğitim planlarında değişikliğe gitme (D27, D28).
	Materyal konusundaki sıkıntılarda sınıfta düzen sağlama (D2, D6).
	Öğrenciyi eğitime ikna etme çalışmaları yapma (D4).
	Öğrenci sorunlarında sınıf rehber öğretmeni ile iletişim halinde olma (D4, D5, D8).
	Öğrenci ile ilgi detaylı bilgi toplama (D5, D6).
	Öğrenci sorunlarına yönelik pekiştirme, materyal ve etkinlik kullanma (D6, D7, D11, D13, D16, D17, D20, D21, D24, D25, D26, D28).
	Öğrenci sorunları karşısında BEP’e başvurma (D9, D25).
	Öğrenilen bilgilerin unutulmaması için öğrenci ile iletişim halinde olma (D10).
	Öğrenilen bilgilerin unutulmaması için tekrarlar yaptırma (D10).

	Eğitim öğretimin verimli olması için sessiz ortamları tercih etme	(D11).
Velilere yönelik çözümler	Öğrenci ile yaşanan sorunlara ilişkin velilerle görüşme sağlama	(D3, D5, D14, D15, D19).
	Öğrencinin okula devamlılığını sağlamada aile ile görüşme sağlama	(D11, D22).
	Materyal ve sınıfın fiziki sorunları ile ilgili velilerle işbirliği sağlama	(D12, D15, D20).
Rehberlik servisine yönelik çözümler	Eğitime başlamadan önce rehberlik servisi tarafından hazırlanan eğitim planlarından destek alınması	(D20, D23).

Tablo 4'te yer alan destek eğitim odalarındaki sorunların çözümüne ilişkin görüşler incelendiğinde Okul yönetimine ilişkin çözümler, Öğretmenlere yönelik çözümler, Velilere yönelik çözümler, Rehberlik servisine yönelik çözümler temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Destek eğitim odalarındaki sorunların çözümüne ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Materyal eksiklikleri konusunda okul yönetimine başvururum. Öğretim sürecinde yaşadığım herhangi bir sorunda ise daha önce bu konuda tecrübe kazanmış öğretmenlerle görüşerek karşılaştığım sorunları çözmeye çalışırım.” (D1).

“Karşılaştığım sorunlar karşısında öncelikle öğrenci ile ilgili detaylı bilgi toplar veli ve sınıf öğretmeni ile görüşürüm. Materyal ile ilgili sıkıntıda idare ile görüşme sağlarım. Öğrenci sorunları karşısında özel eğitim konusunda bilgili ve tecrübeli diğer öğretmenlerle iletişime geçip işbirliği yapıp öğrenci için farklı neler yapabileceğim konusunda istişare ederim.” (D5).

“Özel eğitime gereksinim duyan öğrencide karşılaştığım sorunlar karşısında öğrencinin BEP planına başvururum. Çünkü BEP planı öğrenciyi bana en ince ayrıntısına kadar anlatır. Ayrıca BEP planı öğrenci merkezli olmadığından bocalama yaşanıyor. Ben de BEP'e yönelik en alt düzeyde yüzeysel bir değerlendirme ile kazandırmam gereken bir davranış listesi oluşturur sorunları çözüme kavuşturmaya çalışırım.” (D9).

“Eğitim öğretim yapacağım Mekan konusunda boş olan sınıfları veya odaları tercih ediyorum. Eğitimin daha verimli geçmesini sağlamış oluyorum. Bu mekan bazen öğretmenler odası bazen de kütüphane olabilmektedir. Öğrencinin okula ve eğitime Devamlılığını sağlanmak konusunda da aile görüşmeleri yapıyorum. Ayrıca öğrenciye uygun materyal ve pekiştirmeler kullanarak sorunları çözmeye çalışıyorum” (D11).

“Okulun, sınıfın fiziksel yetersizlik ve materyal sorunlarına ilişkin okul yönetimi ile iletişim ve işbirliği sağlayarak sorunları çözmeye çalışıyorum. Ayrıca öğrencilerle yaşanan herhangi bir sorun karşısında velilerle iletişime geçerek işbirliği kurup sorunlarının çözümünde yapılabilecek çözümler üzerinde istişare sağlıyorum.” (D14).

Destek Eğitim Odalarının Geliştirilmesi Önerilerine Ait Bulgular

“Destek eğitim odalarının geliştirilmesi için neler önerilebilir?” alt amacı hakkındaki öğretmen görüşleri Tablo 5'te tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 5. Destek Eğitim Odalarının Geliştirilmesi Önerilerine İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar
Üniversitelere yönelik öneriler	Eğitim fakültesi bölümlerinde özel eğitim uygulamalarına daha fazla yer verilmeli (D1).
	Sahada çalışan öğretmenlere özel eğitim ile ilgili seminerler verilmeli (D1, D5).
	Özel eğitim uzmanlarının okullarda görev alması sağlanmalı (D5, D26).
Okul ve sınıfa yönelik öneriler	Eğitim-öğretime uygun fizik ve materyale sahip sınıflar yapılmalı (D2, D4, D6, D7, D10, D11, D12, D23).
	Sınıfların temizliğine önem verilmeli (D2).
	Destek eğitim odaları panolarında öğrenci motivasyonu artırıcı çalışmalar olmalı (D2).
	Materyal ve kaynak desteği sağlanmalı (D3, D6, D10, D15, D18, D22, D28).
	Öğrenci seviyesine uygun materyaller sağlanmalı (D6, D7, D8, D22, D23).
	Sınıflar öğrencilerin seviyelerine göre yeniden düzenlenmeli (D8, D22).
	Özel eğitim için gerekli şartlara sahip olmayan okul ve sınıflar yerine öğrenciler uygun okullara gönderilmeli (D12).
	Okul ile RAM merkezleri arasında sürekli bir iletişim olmalı ve RAM tarafından öğrenciler izlenmeli (D14, D25).
	Okullarda komisyon oluşturulup materyal geliştirme birimleri kurulmalı (D24).
	BEP geliştirme birimleri okul tarafından aktif kılınmalı (D25).
Her okulda ihtiyaç halinde özel eğitim konusunda uzman öğretmen bulunmalı (D26, D27).	
Velilere yönelik öneriler	Özel eğitim konusunda bilgilendirici ve eğitici çalışmalar yapılmalı (D4).
	Eğitim-öğretim konusunda veli desteği sağlanmalı (D6).
	Okul-aile işbirliğinin artırılması sağlanmalı (D24).
Öğretmenlere yönelik öneriler	Hazırlanan BEP'lerin öğrenci merkezli olmasına dikkat edilmeli (D9, D23).
	Özel eğitim konusunda gerekli aşamalardan geçilmeli ve bilgiye sahip olunmalı (D12, D16, D21).
	Öğrencilere özel eğitim konusunda farkındalık eğitimleri verilmeli (D12).
	Rehber öğretmen ve sınıf rehber öğretmeni ile iletişim halinde olunmalı (D13, D20).
	Öğretmenlere maddi manevi destekleyici çalışmalar yapılmalı (D19, D22).

Eğitim-öğretime yönelik öneriler	Destek eğitim odalarında eğitim-öğretime verilen süre arttırılmalı	(D9).
	Ders saatleri arttırılabilir	(D10).
	Eğitim-öğretim teknoloji ile desteklenmeli	(D17).

Tablo 5'te yer alan destek eğitim odalarının geliştirilmesi için öğretmenlerin önerilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde Eğitim-öğretime yönelik öneriler, öğretmenlere yönelik öneriler, velilere yönelik öneriler, okul ve sınıfa yönelik öneriler, üniversitelere yönelik öneriler temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Destek eğitim odalarının geliştirilmesi için yapılan önerilere ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Bu alanda üniversitelerde özel eğitim dışındaki branşlar için, eğitim fakültesi bölümlerinde daha fazla uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca üniversitelerdeki uzmanların sahada destek odalarında aktif görev alan öğretmenlere düzenli aralıklarla eğitimler ve seminerler verip eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin yetersiz kaldıkları noktalarda ise uzmanlarca desteklenmeleri gerektiğini düşünüyorum” (D1).

“Öğrencilerin dikkatlerini çekebilecek seviyelerine uygun tasarlanmış materyaller bulunmalıdır. Öğrencileri gönüllü bir şekilde destek eğitime katılmalarını sağlayacak uygun fiziksel koşullara sahip destek eğitim odaları oluşturulmalı ve bu odalarda uygun materyallerin yer alması eğitim öğretim açısından fayda sağlayacaktır.” (D7).

“Destek eğitim sınıflarının şartları uygun olan bütün okulların bünyesinde açılması lazım. Özel eğitime uygun fiziki koşullar ve materyaller sağlanmalıdır. Şartları uygun olmayan okullardaki özel gereksinime sahip olan öğrenciler ücretsiz bir şekilde taşınmalı olarak bünyesinde özel eğitim sınıflarının bulunduğu okullara taşınması gereklidir. Ayrıca destek eğitimi veren öğretmenlerin de özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik gerekli eğitim aşamalarından geçmesi ve yeterli bilgi ve donanıma sahip olması gereklidir. Okul öncesi eğitimden üniversiteye kadar verilen eğitimler de özel eğitime ihtiyacı olan çocukları ötekileştirmeden diğer öğrencilere özel gereksinimli bireylerin farkındalığı eğitimi verilmelidir. (D12).

“Destek eğitim odalarındaki materyaller ve eğitim-öğretim teknoloji ile desteklenmeli. Eğitimin teknoloji ile desteklenmesi ile birlikte destek eğitim odaları daha aktif olur ve eğitim-öğretim daha verimli olmasını sağlamaktadır.” (D17).

“Destek eğitim odalarında öğretmenler eğitim-öğretimde kendi zamanlarından fedakârlık yaparak bazen destek eğitim odalarında yer almaktadırlar. Öğretmenlerin maddi-manevi şekilde desteklenmesi motivasyon artırıcı işlev sağlayabilir. Bu durum öğretmenlerin verdiği eğitimin de daha etkili olmasını sağlayabilir.”(D19).

“Özel eğitim konusunda uzman kişilerin çalışmaması, özel eğitim sınıflarının fiziki ve teknik açılarından yetersiz olması, farklı gereksinimleri bulunan öğrencilerin aynı yerde eğitim alması destek eğitim odalarına ilişkin yaşadığımız sorunlar içerisinde yer almaktadır.” (D23).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde ilköğretimde destek eğitim odası uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili elde edilen bulgular ışığında sonuç, tartışma ve öneriler yer almaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan bu araştırma, ilköğretimde destek eğitim odası uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve çözüm önerilerinin sunulması amacıyla yapılmıştır. Araştırma bulguları ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın birinci alt amacı oluşturan destek eğitim odalarının ihtiyaçları karşılama düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde destek eğitim odalarının yeterli ve yetersiz olduğu temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Destek eğitim odalarının yeterli olduğu tema içeriğine bakıldığında destek eğitim odalarında gerekli materyal ve kaynakların bulunmasının, öğrenciler ile bireysel eğitime yönelik çalışılmasının, öğrencinin geri kaldığı konulardaki eksikliklerinin giderilmesinin, konuların tekrarı ve pekiştirilmesine yönelik çalışmaların yapılmasının, Türkçe ve Matematik dersleri ihtiyaçlarını yeterli düzeyde gidermesinin, öğrencinin ihtiyacına göre planlama yapılmasının ve öğrencinin sosyal gelişimine yönelik katkılar sunmasının destek eğitim odalarının yeterli düzeyde olduğunu gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Destek eğitim odalarının yetersiz olduğu tema içeriğine bakıldığında destek eğitim odalarında kaynak ve materyal desteğinin yetersiz olmasının, uzman öğretmen yetersizliğinin bulunmasının, Türkçe ve Matematik dersleri dışındaki derslerin ihtiyacını karşılamada yetersiz olmasının, eğitim-öğretim denetimlerinin yetersiz olmasının, kaynaştırma eğitimi konusunda öğretmenlerin bilgisinin yetersiz olmasının, eğitime verilen sürenin yetersiz olmasının, verilen eğitime özgü sınıf ve materyalin bulunmamasının, derslerin tamamına yönelik eğitim verilmemesinin, öğrenci seviyesine uygun materyal olmamasının destek eğitim odalarının yetersiz düzeye getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aydın ve Dalga (2019), Taş (2020); Çağlar (2016) destek eğitim odaları üzerinde yaptıkları çalışmalarda destek eğitim odalarının yetersiz olmasının sebebi olarak öğretmenlerin özel eğitim konusunda uzman olmaması, özel eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması sonucuna ulaşmışlardır ve bu sonuç çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Pemik ve Levent (2020), Kale ve Demir (2017) yaptıkları çalışmalarda destek eğitim odalarının yetersiz seviyede olmasının sebeplerinden bir tanesinin materyal ve kaynakların yetersiz olması olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Akgül, Kumaş ve Gökçeer (2020), Kırkıç ve Sayan (2019) yaptıkları çalışmada destek eğitim odalarının öğrencinin ihtiyacına yönelik yapılması ve sosyal gelişimine katkı sunması açısından eksiklikler bulunmasına rağmen yararlı olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Aydın (2015) yaptığı çalışmada destek eğitim odasında eğitim alan öğrencilerin matematik başarısının arttığı bu konuda destek eğitimlerin yeterli olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Çağlar (2016), Güteryüz (2014), yaptıkları çalışmada destek eğitim odalarında öğrencilere bireysel eğitim vermede yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacını oluşturan destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiş olup okula yönelik sorunlar, öğretmene yönelik sorunlar, öğrenciye yönelik sorunlar ve Ailelere yönelik sorunlar temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Okula yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında materyal desteğinin yetersiz olması, özel eğitime uygun sınıfın olmaması, eğitime ayrılan sürenin yetersiz olması, materyallerin düzenli olmaması, derse ve öğrenciye uygun materyallerin olmaması, hazırlanan BEP'lerin öğrenciye uygun yapılmaması, özel eğitim sınıflarının fiziki ve teknik açıdan yetersiz olması, genel ve destek eğitimin aynı zamanda verilmesinin yorgunluğa yol açması, farklı ihtiyaçlara sahip öğrencilerin aynı yerde ders görmesi, destek eğitim odalarında eğitimin geç başlaması durumlarının okula yönelik sorunlar olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmene yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında özel eğitim konusunda uzman öğretmenlerin destek eğitim odalarında çalışmaması, öğretmenin öğrenciyi eğitime ikna etmede sorun yaşaması, öğretmenin öğrencinin devamlılığını sağlamada sorun yaşaması ve öğretmenin öğrencinin dikkatini derse yöneltmede sorun yaşamasının, öğrenci ile iyi bir iletişim kurulamamasının öğretmene yönelik sorunlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciye yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında öğrencinin destek eğitime yönelik olumsuz tutum ve davranışları, akranların öğrenciye yönelik olumsuz tutum ve davranışları, öğrencilerin okula düzenli devam etmemeleri, öğrencinin derse hazırlıksız gelmesi, öğrenci bireysel eğitim aldığı için sıkılmasının öğrenciden kaynaklanan sorunlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ailelere yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında velilerin ilgisiz olması ve öğretmenle işbirliği yapmamaalarının sorun oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tortop ve Dinçer (2016), Sarı ve Seçil-Karamuklu (2021), Yazıcıoğlu (2020) destek eğitim odaları üzerine yaptıkları çalışmalarda destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlardan materyal desteğinin yetersiz olması, özel eğitim sınıflarının fiziki ve teknik açıdan yetersiz olması sorunları olduğu sonucuna ulaşılmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Aydın (2015) yaptığı çalışmada destek eğitim odasında çalışan öğretmenlerin bir kısmının özel eğitim konusunda uzman olmadığı ve yeterli bilgiye sahip olmadığı sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Kış (2013) ve (Semiz 2018) yaptıkları çalışmada destek eğitim odalarında karşılaşılan öğrenci sorunları içerisinde öğrencinin okula devam etmeme sorunu olduğu sonucuna ulaşılmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü alt amacını oluşturan destek eğitim odalarındaki sorunların çözümüne ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiş olup okul yönetimine ilişkin çözümler, öğretmenlere yönelik çözümler, velilere yönelik çözümler, rehberlik servisine yönelik çözümler temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Okul yönetimine yönelik çözümler teması içeriğine bakıldığında materyal eksiklikleri konusunda okul yönetimine başvurulması, sınıfın fiziksel durumuna ilişkin okul yönetimine başvurulması, herhangi bir sorunda okul yönetimi ekip olarak sorunları çözmeye çalışmasında öğretmenlerin sorunların çözümünde okula başvurduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlere yönelik çözümler teması içeriğine bakıldığında öğretmenlerin öğretim sürecinde yaşanan sorunlarda tecrübeli öğretmenlere başvurması, herhangi bir sorunda eğitim planlarında değişikliğe gitmesi, materyal konusundaki sıkıntılarda sınıfta düzen sağlama, öğrenciyi eğitime ikna etme çalışmaları yapması, öğrenci sorunlarında sınıf rehber öğretmeni ile iletişim halinde olması, öğrenci ile ilgi detaylı bilgi toplaması, öğrenci sorunlarına yönelik pekiştireç-materyal ve etkinlik kullanması, öğrenci sorunları karşısında BEP'e başvurması, öğrenilen bilgilerin unutulmaması için öğrenci ile iletişim halinde olması, öğrenilen bilgilerin unutulmaması için tekrarlar yaptırması, eğitim-öğretimin verimli olması için sessiz ortamları tercih etmesi öğretmenlerin sorunlar karşısında başvurdukları çözüm yöntemleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Velilere yönelik çözümler teması içeriğine bakıldığında öğrenci ile yaşanan sorunlara ilişkin velilerle görüşme sağlama, öğrencinin okula devamlılığını sağlamada aile ile görüşme sağlama, materyal ve sınıfın fiziki sorunları ile ilgili velilerle işbirliği sağlama durumları ailelere yönelik çözüm yöntemleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Rehberlik servisine yönelik çözümler teması içeriğine bakıldığında eğitim-öğretime başlamadan önce rehberlik servisi tarafından hazırlanan eğitim planlarından destek alınması yönteminin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydın (2015) yaptığı çalışmada öğretmenlerin destek eğitim odasında sorunlar karşısında pekiştireç-materyal ve etkinlik kullandığı, öğrenciye uygun yöntem teknik kullanıldığı ve BEP'lere başvurulduğu sonucuna ulaşmış ve

çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Semiz (2018) destek eğitim odaları üzerine yaptığı çalışmada öğrenci sorunları karşısında materyal ve sınıfın fiziksel durumunda düzenlemeler yaptıkları, pekiştireç-materyal ve etkinlik kullandığı sonucuna ulaşılmıştır ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Ayrıca yine aynı çalışmada destek eğitim odalarında karşılaşılan sorunlar karşısında velilerle işbirliği içerisine girildiği, bilgilerin unutulmaması için tekrarlar yapıldığı sonucuna ulaşılmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü alt amacını oluşturan destek eğitim odalarının geliştirilmesi önerilerine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiş olup eğitim-öğretime yönelik öneriler, öğretmenlere yönelik öneriler, velilere yönelik öneriler, okul ve sınıfa yönelik öneriler, üniversitelere yönelik öneriler temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Eğitim-öğretime yönelik öneriler teması içeriğine bakıldığında destek eğitim odalarında eğitim-öğretime verilen süre arttırılmalı, ders saatleri arttırılmalı ve eğitim-öğretimin teknoloji ile desteklenmesi önerilerine ulaşılmıştır. Öğretmenlere yönelik öneriler teması içeriğine bakıldığında öğretmenlerin hazırlanan BEP'lerin öğrenci merkezli olmasına dikkat etmesi, özel eğitim konusunda gerekli aşamalardan geçmesi ve bilgiye sahip olması, öğrencilere özel eğitim konusunda farkındalık eğitimleri vermesi, rehber öğretmen ve sınıf rehber öğretmeni ile iletişim halinde olması, öğretmenlere maddi manevi destekleyici çalışmalar yapılması önerilerine ulaşılmıştır. Velilere yönelik öneriler teması içeriğine bakıldığında velilere özel eğitim konusunda bilgilendirici ve eğitici çalışmalar yapılması, eğitim-öğretim konusunda veli desteği sağlanması ve okul-aile işbirliğinin arttırılması önerilerine ulaşılmıştır. Okul ve sınıfa yönelik öneriler teması içeriğine bakıldığında eğitim-öğretime uygun fizik ve materyale sahip sınıflar yapılmalı, sınıfların temizliğine önem verilmeli, destek eğitim odaları panolarında öğrenci motivasyonu arttırıcı çalışmalar olmalı, materyal ve kaynak desteği sağlanmalı, öğrenci seviyesine uygun materyaller sağlanmalı, sınıflar öğrencilerin seviyelerine göre yeniden düzenlenmeli, özel eğitim için gerekli şartlara sahip olmayan okul ve sınıflar yerine öğrenciler uygun okullara gönderilmeli, okul ile RAM merkezleri arasında sürekli bir iletişim olmalı ve RAM tarafından öğrenciler izlenmeli, okullarda komisyon oluşturulup materyal geliştirme birimleri kurulmalı, BEP geliştirme birimleri okul tarafından aktif kılınmalı, her okulda ihtiyaç halinde özel eğitim konusunda uzman öğretmen bulunmalı önerilerine ulaşılmıştır. Üniversitelere yönelik öneriler teması içeriğine bakıldığında eğitim fakültesi bölümlerinde özel eğitim uygulamalarına daha fazla yer verilmeli, sahada çalışan öğretmenlere özel eğitim ile ilgili seminerler verilmeli ve özel eğitim uzmanlarının okullarda görev alması sağlanmalı önerilerine ulaşılmıştır. Demir ve Avcu (2018), Güven (2020), Öpengin (2018), Yazçayır (2020) destek eğitim odaları üzerinde yapılan çalışmalarda destek eğitim odalarından beklenen verimin alınabilmesi için veli, RAM, rehberlik servisi, öğretmenlerle işbirliğinin sağlanmasının önemli olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Aydın (2015) yaptığı çalışmada destek eğitim odalarında ders sürelerinin yetersiz olduğu arttırılması gerektiği, öğrenciye verilecek olan eğitimde ailenin desteği ve işbirliğinin sağlanmasının önemli olduğu, sınıfın fiziksel özelliklerinin özel eğitime göre yapılmasının gerekli olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. (Semiz 2018), Kış (2013) destek eğitim odalarında görev alacak öğretmenlere özel eğitim ile ilgili bilgilendirici çalışmaların yapılmasının özel eğitim öğrencilerinin eğitimine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak yapılabilecek öneriler şunlardır:

- Araştırmanın örnekleminin sınırlı olması sebebi ile benzer çalışmaların daha büyük örneklem gruplarına uygulanması araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılması sebebi ile yapılacak olan benzer çalışmaların nicel ve karma araştırmalarla desteklenmesi daha güvenilir, geçerli, ayrıntılı ve farklı bakış açısı kazandıracığı düşünülmektedir.
- Özel gereksinime sahip öğrencisi olan velilerle öğretmen-veli dayanışması ve iletişimini geliştirici etkinliklerin yapılmasının öğrencinin eğitimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Velilere özel eğitim hakkında bilgilendirici seminerlerin, etkinliklerin yapılmasının öğrencinin akademik ve sosyal hayatına destek olunması açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
- Destek eğitim odalarında eğitim verecek olan öğretmenlere özel eğitim hakkında hizmet içi eğitimlerin verilmesinin özel eğitim öğrencilerinin eğitimine katkı sunacağı düşünülmektedir.
- Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenci ve ailesine eğitim öncesi bilgilendirici çalışmaların yapılmasının özel eğitim öğrencilerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
- Okulda çalışan tüm personele özel gereksinimli öğrenciler hakkında bilgilendirici çalışmaların yapılması öğrencinin hem akademik hem de sosyal gelişimine katkı sunacağı düşünülmektedir.
- Okullarda destek eğitim verilmeden önce sınıfların ve materyallerin özel eğitime ve öğrenciye uygun olarak seçilmesinin özel eğitim öğrencilerinin eğitimine katkı sunacağı düşünülmektedir.
- Üniversitelerin eğitim fakültesi bölümlerinde özel eğitim derslerinin zorunlu tutulmasının öğretmenlerin özel eğitim öğrencileri eğitiminde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgül, S., Kumaş, V., & Gökçeer, G. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin destek eğitim odalarında aldıkları eğitimin etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 53(3), 993-1022.
- Altun, T., & Uzuner, F. G. (2016). Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimine yönelik görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 44(33-49).
- Aydın, A. (2015). *Zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetlerine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.
- Aydın-Dalga, R. (2019). *Destek eğitim odasında görev alan öğretmenlerin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle yaptıkları eğitim öğretime ilişkin görüş ve önerileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi. İstanbul
- Batu, S., Kırcaali-İftar, G. (2005). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Burns, E. (2003). *A handbook for supplementary aids and services: A best practice and IDEA guide "To enable children with disabilities to be educated with nondisabled children to the maximum extent appropriate."* pringfield, IL: Charles C Thomas.

- Cankaya, Ö. (2010). *İlköğretim 1. kademedeki kaynaştırma eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.
- Cavkaytar, A (2005). *Özel Gereksinimi Olan Çocuklara Öz Bakım Ve Ev İçi Becerilerinin Öğretimi*, Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- Cavkaytar, A., Melekoğlu, M. ve Yıldız, G. (2014). *Geçmişten Günümüze Özel Gereksinimli Olma ve Zihin Yetersizliği: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30. Yıl Özel Sayı, 111-122.
- Creswell, J. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. CA: Sage
- Çağlar, N. (2016). *İlköğretim kurumlarındaki "destek eğitim odası (deo)" uygulamasına ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerinin* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Çuhadar, S. (2013). Özel eğitim süreci. Sezgin Vuran (Ed.), *Özel eğitim içinde*, (s.3-30). Ankara: Maya Akademi.
- Çulha, S. (2010), *Zihinsel yetersizliği olan ilköğretim kaynaştırma öğrencilerine yabancı dil öğretiminde eşzamanlı ipucuyla sunulan bireysel destek eğitiminin etkililiği*, (Yüksek Lisans Tezi) , Anadolu Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Demir, S. & Avcu, Y. E. (2018). Özel yetenekli öğrencilere yönelik destek eğitim odalarına ilişkin öğretmen görüşleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 156-185.
- Diken, İ. (2015). *İlköğretimde kaynaştırma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ekin-Kotil, B. (2019). *Destek eğitim odası uygulamalarının ve fiziki koşullarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Eripek, S. (2007). *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar Ve Özel Eğitim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Eripek, S. (2013). *Okulöncesi Dönemde Özel Eğitim*. S. Eripek (Ed.). Özel Eğitim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 946.
- Friend, M., & Bursuck, W. M. (2012). *Including students with special needs: A practical guide for classroom teachers*. Boston MA: Pearson.
- Güleryüz, B. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Güngörmüş Özkardeş, O. (2012). Türkiye'de özel öğrenme güçlüğüne ilişkin yapılan uygulamalar. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 25-38.
- Güven, D. (2020). Destek eğitim odası öğretmenin rol ve sorumlulukları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 450-463.
- Heward, W. L. (2013). *Exceptional children: An introduction to special education*. Ohio: Merrill Prentice Hall.

- Idol, L. (2006). Toward inclusion of special education students in general education. *Remedial and Special Education*, 27 (2), 77-94.
- Kale, M. & Demir, S. (2017). İlkokullardaki destek oda eğitiminin türkçe ve matematik derslerindeki başarı üzerindeki etkisinin incelenmesi. *TÜBAV Bilim* 10(4), 47-57.
- Kaptan Ö. (2019). *Kaynaştırma Okullarındaki Özel Gereksinimli Bireylere Destek Eğitim Odasında Eğitim Veren Öğretmenlerin Süreç İçerisinde Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Konya.
- Kargın, T. (2004). *Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 5(02), 1-13 Ankara.
- Kargın, T. (2007). Eğitsel değerlendirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama süreci. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 1-13.
- Kargın, T., & Sucuoğlu B. (2006). *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları yaklaşımlar, yöntemler, teknikler*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Kırkıç, K. A. & Sayan, A. (2020). Destek eğitim odalarında verilen eğitimin okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin gelişimine olan etkisinin incelenmesi, *Turkish Studies*, 15(2), 1121-1136.
- Kış, H. (2013). *Destek Eğitim Odalarındaki Uygulamalara İlişkin Rehber Öğretmenler ve Özel Eğitim Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Leyser, Y., Zeiger, T., & Romi, S. (2011). Changes in self-efficacy of prospective special and general education teachers: Implication for inclusive education. *International Journal of Disability, Development and Education*, 58(3), 241-255.
- Mastropieri, M. A & Scruggs, T. E. (2016). *Kaynaştırma etkili farklılaştırılmış öğretim için stratejiler* (Çev: M gahin & Altun) Ankara: Nobel.
- MEB. (2018). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (ÖEHY)*. Resmi gazete.
- Melekoğlu, A. (2016). Veysel Aksoy (Ed.), *Özel eğitim içinde* (1. baskı ss. 173). Ankara: Pegem Akademi.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3. Basım). *Ankara: Nobel akademik yayıncılık*.
- Metin, N. (2012). Nilgün Metin (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar içinde* (1. baskı ss. 9-378). Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Öpengin, E. (2018). *İlkokul düzeyindeki üstün yetenekli öğrencilere yönelik destek eğitim odasının yürütülmesinde karşılaşılan sorunlar ve sorunlara yönelik çözüm müdahaleleri* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Özbey, Ç. (2009). *Özel çocuklar ve terapi yöntemleri*. İnkılâp Yayınları.
- Özgür, İ. (2008). *Engelli çocuklar ve eğitimi*. Adana: Karahan Yayınları.
- Özgür, İ. (2015). *İlk ve ortaöğretimde kaynaştırma uygulamaları*. Adana: Karahan Yayınları.

- Özyürek, M. (2009). *Bireyselleştirilmiş eğitim programı temelleri ve geliştirilmesi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Pemik, K. & Levent, F. (2019). Üstün yetenekli öğrencilere destek odasında verilen eğitime ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 20(2), 313-338.
- Sarı, H. (2003). *Özel Eğitime Muhtaç Çocukların Eğitimleriyle İlgili Çağdaş Öneriler*. (2.Baskı). Ankara: Pegema Yayınları.
- Sarı, H., Seçil-Karamuklu, E. (2021). Destek eğitim odalarında ders veren öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullanılan materyal ve teknolojik aletlerin teminine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Special Education Journal: International TSPED*, 3(2), 27-53.
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. New York: Teachers College Press.
- Semiz, N. (2018). *Özel gereksinimli öğrencilere yönelik destek eğitim odası uygulamalarına ilişkin öğretmen ve aile görüşlerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü). Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.
- Smith, T.E.C. (2016). *Serving students with special needs: A practical guide for administrators*. New York: Routledge / Taylor & Francis.
- Sucuoğlu, B. (2006). *Özel Gereksinimli Çocukların Özellikleri, İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Sucuoğlu, B., Kargın, T. (2008). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Swanson, E. A., & Vaughn, S. (2010). *An observation study of reading instruction provided to elementary students with learning disabilities in the resource room*. *Psychology in the Schools*, 47(5), 481-492.
- Talas, S., Kaya, F., & Yıldırım, N. (2016). Destek eğitim odaları ve öğretmenler üzerine betimsel bir çalışma: Tokat ili örneği. *Journal of European Education*, 6(3), 31-42.
- Taş, H. (2021). Destek eğitim odasında görevlendirilen sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin bilgi düzeyleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(1), 207-232.
- Topçu, E., & Katılmış, A. (2013). Yarı Zamanlı Kaynaştırma Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Düşünceleri. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 48-81.
- Tortop, H. S. & Dinçer, S. (2016). Destek eğitim odalarında üstün/özel yetenekli öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerinin uygulama hakkındaki görüşleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 11-28
- Tozak, E., Karasu, H.P. ve Girgin, Ü. (2018). Kaynaştırma ortamındaki işitme kayıplı bir öğrencinin ilk okuma becerilerine yönelik destek eğitim sürecinin incelenmesi. *Eğitimde nitel araştırmalar dergisi*, 6(2): 161-186.
- Türkoğlu, Y.K. (2007). *İlköğretim Okulu Öğretmenleriyle Gerçekleştirilen Bilgilendirme Çalışmalarının Öncesi ve Sonrasında Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Ulutaşdemir, N. (2007). Engelli çocukların eğitimi. *Fırat sağlık hizmetleri dergisi*, 2 (5),119-130.
- Yazçayır, G. (2020). *Özel gereksinimli öğrencilere yönelik destek eğitim odası uygulamalarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Yazıcıoğlu, T. (2020). Destek eğitim odalarında görev yapan öğretmenlerin destek eğitim odalarının işleyişine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(2), 299-327.
- Yıkılmış, N. (2006). *İl Milli Eğitim Yöneticilerinin Kaynaştırma Uygulamalarına Yönelik Görüş ve Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, E. ve Batu, S. (2016). Farklı branştan ilkököl öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı, yasal düzenlemeler ve kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(3), 247-268.